

Sembolizm Akımı

Sembolizm Nedir Ne Demektir Tanımı

Sembolizm, sembol ve simge kavramlarına dayanır. Sembol, içinde gerçek ve soyut anlamları bir arada taşıyan, bağlama göre yorumlanabilen bir karmaşık ifadedir. Simge ise anlamı önceden belirlenmemiş, göreceli ve değişik yorumlara açık bir sembol türüdür. Semantik enerji akışı açısından sembol, anlamını bağlamından alır ve bir anlatı boyunca süren sembol sistemleri alegori oluşturur. Semboller arketipsel (evrensel anlamlar), genel (belirli bir kitleye yönelik) ve özel (çok sınırlı bir anlam) şeklinde üç biçimde gelir.

Diğer adıyla “**simgecilik akımı**”, Baudelaire’in “Kötülük Çiçekleri” eserine dayanan ve 1880’lerde ortaya çıkan bir edebiyat ve sanat akımıdır. Sembolizm akımı, gerçekçiliğe karşı bir tepki olarak doğar ve gözle görünen dünyanın ötesindeki gerçekliği semboller ve **sembolizm** aracılığıyla ifade etmeyi temel alır. Sembolistler, kelime kullanımının ötesine geçerek imgeler, semboller ve metaforlar aracılığıyla anlam yaratmaya odaklanırlar. Bu nedenle, eserlerinde akıl yürütme ve açık bir neden-sonuç ilişkisi yerine serbest çağrışımı teşvik ederler.

Sembolizm, geleneksel edebiyat ve sanat kalıplarını yıkmayı hedefler. Bu akımın temsilcileri, mevcut normları reddeder ve sıradan ifade biçimlerini terk eder. Bunun yerine, duygusal, içsel deneyimleri, rüyaları, ve hayal gücünü vurgularlar. Bu sanatçılar, okuyucunun veya izleyicinin kendi yorumunu getirmesine izin verirler, böylece eserlerini kişiselleştirmelerine olanak tanır ve eserlerinin tek bir sabit anlamı olmadığını belirtirler. Bu akım, sanatın sınırlarını genişletirken, düşünce özgürlüğünü teşvik etmiş ve yaratıcılığın daha derin ve karmaşık yönlerini keşfetmeye olanak tanımıştır.

Sembolizm Akımının Doğuşu / Ortaya Çıkması

Platon ve Kant’a göre, gördüğümüz dünya idealar dünyasının yansımasıdır. Bu dünya, ideaların taklidi, yansımasıdır ve bir semboller dünyasıdır. İnsanlar, bu somut görüntülerden yola çıkarak ideal formları anlamaya çalışır. Kant da benzer bir görüşü benimser ve “kendinde şey” olarak adlandırdığı gerçek dünyadan bahseder. Kant’a göre, insanlar doğrudan bu gerçek dünyayı bilemezler, ancak fenomenler aracılığıyla onları anlamaya çalışabilirler. İçinde yaşadığımız dünya, nominal dünyanın bir temsili olarak kabul edilir ve asıl formları anlamının yollarını ararız.

Schopenhauer, Kant’ın numen-fenomen ayrımını farklı terimlerle ifade eder. Dünya olarak da çevrilebilen “Die Welt als Wille und Vorstellung” adlı eserinde algıladığımız dünyanın, kendi zihnimizin sahnesinde nesnelerin bir “sunumu” olduğunu belirtir. Yani gördüğümüz şeyler, kendi zihnimizin ürünüdür. Kant ve Schopenhauer’ın felsefi görüşleri sembolistleri etkiler ve sembolizm, görünen gerçekliğin altında başka bir gerçeklik olduğuna inanarak bu fikri semboller aracılığıyla

ifade etmeye çalışır. Sembolistler, pozitivizm ve determinizmin egemen olduğu bir dönemde ortaya çıkarlar ve bu akımlara karşı çıkarlar. Parnasizm akımına tepki olarak başlarlar ve şiirlerinde duygusal deneyimlere daha fazla vurgu yaparlar. Bu akımı oluşturan önemli şairler arasında Baudelaire, Mallarmé, Verlaine ve Rimbaud yer alır.

Schopenhauer, Kant'ın numen-fenomen ayrımını farklı bir şekilde ifade eder. Ona göre, dünyayı algıladığımız şeyler, kendi zihnimizin sahnesinde özne olarak kendimizin yarattığı sunumlardır. Kant'ın "kendinde şey" dediği şey, bu sunumların ötesinde ve algılanamayan bir gerçeklik olarak var olur. Kant ve Schopenhauer'ın fikirleri, sembolistleri etkiler ve sembolizm, pozitivizmin ve determinizmin hakim olduğu bir dönemde ortaya çıkar. Sembolistler, görünür gerçekliği sorgulayarak, semboller aracılığıyla bilinmeyen, dinî ve doğaüstü gerçeklikleri anlatmaya çalışırlar. Bu akım önceki dönemde kurallara bağlı, açıklayıcı şiirler yazan Parnasizm'e karşı gelir ve sembolizmin önde gelen şairleri, önce Parnas estetiği etkisi altında şiirler yazarlar, ardından sembolizmi oluştururlar.

Sembolizm, 20. yüzyılın modernizmini şekillendiren ve geleneksel sanatın sınırlarını zorlayan önemli bir akım olmuştur. Natüralizm, realizm ve Parnasizm akımlarına bir tepki olarak doğan sembolizm, gerçekliğin sadece yansıtılmasının ötesinde bir amacı güden bir edebiyat ve sanat akımıdır. Bu akımların, dünyayı objektif ve eksiksiz bir şekilde anlatma çabasına karşı çıkarak, gerçekliği yaratma, yeniden keşfetme ve farklı bir şekilde sunma amacını taşır. Sembolizmin temel özelliklerinden biri bu yeni gerçeklik arayışıdır.

Simgecilik akımının öncülerinden olan Baudelaire, Verlaine, Rimbaud ve Mallarmé gibi şairler, başlangıçta Parnasizm akımının etkisi altında şiirler yazarlar. Ancak zamanla, içerik, biçim ve estetik anlayışlarını geliştirerek sembolizmin temellerini atmışlardır. Sembolistler için, şiir sadece yüzeyde görünenleri aktarmaktan çok, derin ve gizli anlamları ifade etme aracıdır. Bu nedenle sembolizm, özellikle semboller, metaforlar ve imgeler aracılığıyla okuyucunun veya izleyicinin düşünmesini, hissetmesini ve yorum yapmasını teşvik eder.

Sembolizm, gerçekçilik ve natüralizm akımının katı kurallarını reddeder ve yaratıcılığı, duygusal ifadeyi ve rüya benzeri deneyimleri vurgular. Bu akım, özgür çağrışımın ve sembollerin yoğun bir kullanımının öne çıktığı bir sanat ve **edebiyat** anlayışını benimser. Bu, her bir okuyucunun veya izleyicinin kendi yorumunu getirebileceği ve eserin sabit bir anlam taşımadığını kabul eder.

Sembolizm, Charles Baudelaire'in "Kötülük Çiçekleri" adlı kitabıyla başlar ve Mallarmé ile Verlaine'in eserleriyle gelişir. Bu akımın temel fikri, şiiri kelimelerin tonları, renkleri ve ahengiyle ifade etmek ve içsel duyguları yansıtmaktır. Sembolistler, fiziksel dünyanın ötesindeki bir gerçekliği anlatmaya çalışır ve bu gerçekliği sembollerle ifade eder. Geleneksel ölçülü şiire karşı çıkarlar, serbest dizeyi benimserler. Edgar Allan Poe'nun eserleri, sembolistlerin önemli ilham kaynaklarından biridir. Sembolizm, 19. yüzyıl realizmi ve natüralizmi ile 20. yüzyıl ekspresyonizmi ve modernizmi arasında bir köprü işlevi görür.

Sembolizmin Ortaya Çıktığı Ortam

Sembolizmin doğuşunu daha ayrıntılı bir şekilde incelediğimizde, bu akımın 19. yüzyılın ortalarında pozitivizmin ve determinizmin hâkim olduğu bir dönemde yükseldiğini görüyoruz. Bu dönemde, özellikle realistlerin benimsediği nesnel gerçekçilik anlayışı, sanatçının bir gözlemci olarak konumlandırılmasını ve somut dünyanın betimlenmesini vurguluyordu.

Ancak sembolistler, bu tür nesnel yaklaşımlara karşı bir tepki olarak ortaya çıktılar. Onların ilgi odağı, bilinmez, dini, doğaüstü, ve ruhani konulara yönelikti. Onlara göre, gözlemlenen dünyanın ötesindeki gizli bir gerçeklik vardı ve bu gerçekliği ifade etmek için semboller kullanılmalıydı. Bu semboller, somut şeylerin ötesindeki anlamları taşıyordu.

Bu farklı gerçeklik anlayışı, sembolistlerin şiirsel araçlarını ve üsluplarını oluştururken önemli bir rol oynadı. Ancak sembolizmin Parnasizm akımına olan bakışı sadece bu teorik ayrılıkla sınırlı değildi. Sembolistler, genellikle şairlerden oluşan bir grup olarak, Parnasyenlerin kuralcı ve ölçülü şiirini beğenmiyorlardı. Parnasyenlerin şiiri, toplumun orta sınıf beğenilerine hizmet ettiği ve ahlaki değerlere odaklandığı için sembolistler için yetersizdi. Onlar, bu tür şiirin toplumsal beklentilere hizmet etmekten öte bir işlevi olmadığını düşünüyor ve sembolizm aracılığıyla yeni bir sanat anlayışı ve dil yaratmaya çalışıyorlardı. Bu, geleneksel şiirin sınırlarını zorlayarak, daha kişisel ve derin anlamlar arayışıyla sonuçlandı.

Sembolizm Akımının Manifestosu

1886'da Jean Moréas tarafından yayınlanan sembolist manifesto, sembolizmin temel amaçlarını açıklar. Moréas, sembolist sanatın, fikirleri açıkça ifade etmek yerine fikirleri duyulabilir bir biçimde gizlemeyi amaçladığını belirtir. Sembolistler, somut nesneleri yansıtmak yerine bu nesnelerin gizli ilişkilerini temsil etmek için duyulabilir imgeler kullanırlar.

Moréas, sembolizmin ders vermek, hitap etmek veya nesnel tasvirler sunmak gibi geleneksel şiir unsurlarını terk ettiğini söyler. Ona göre sembolist şiir, fikirleri açıklamak değil, gizlemek için bir araç olan özel bir biçim arar. Fikirler doğrudan şiirin amacı olamaz çünkü sembolist şiir, fikirlere

odaklanmayı reddeder. Dekadans sanatından farklı bir çizgi olarak kabul edilir, ancak bazı önemli sembolist şairler dekadans hareketinin içinde yer almış olabilir. Moréas, sembolizmin dekadans terimi yerine kullanılmasını önerir. Sembolizm, 1885'ten sonra dünya genelinde yayılarak bir çağın sanat dilini etkileyen bir akım haline gelir.

Sembolizmin etkisi, yazıdan tiyatroya, felsefeden müziğe kadar birçok sanat ve düşünce alanında görülür. Sembolistler, edebiyatın yanı sıra dergiler aracılığıyla da önemli bir etki yaratır. Örneğin, La Vogue ve Le Symboliste gibi sembolizme odaklı yayınlar kurulur. Le Mercure de France ise sembolizmin önemli dergilerinden biri olarak 1890'da kurulur ve uzun yıllar boyunca yayınlanır. Ayrıca, düşünce sembolizmiyle ilgili olan bir kavramdır ve bu bağlamda düşlerin uykusuyla değil, yaratıcı hayal gücünün derinlikleriyle ilişkilidir. Sembolistler, geleneksel kurallardan ve zorunlu kaynaklardan bağımsız olarak hayal gücünü öne çıkarır ve bu, sembolizmin temel özelliklerinden biridir.

Sembolistler, hayal güçlerini kullanarak yeni ve özgün eserler yaratır. Toplumdan uzaklaşıp özgün yaratıcı dünyalarını inşa etmek için gruplar oluştururlar, ancak bu gruplar sıklıkla toplumsal normlara karşı bir tutum taşır. Her sembolist, kendi benzersiz kişiliği ve yaratıcılığı ile tanınır ve romantizme benzer bir özgürlükçü ruha sahiptir. Sembolizm, romantizmle modernizmin arasında bir köprü işlevi görür ve modern sanatın uluslararası etkileşimini yüceltir.

Sembolistlere Göre Sanat

Sembolizm, esnek bir sanatsal topluluktur ve birçok farklı eğilim içerir. Sembolistler, ortak bir duyarlılık ve bakış açısı üzerine kurulu bir yaklaşımı paylaşırlar. Onların amacı, zengin bir şiir anlayışı geliştirmek ve dili en iyi şekilde kullanarak idea (düşünce) ile ses arasındaki ilişkiyi ifade etmektir. Sembolizm, romantizmin etkilerini taşır; yıkıcılık, bireyselliğin önem kazanması ve karamsarlık gibi romantik özellikleri yansıtır. Sanatçı, sembolizmde merkezi bir rol oynar, okuyucularına farklı bir dünya algısı sunar ve özel deneyimlerin aktarıcısıdır.

Bu sanatsal anlayışın kökleri eski çağlara kadar uzanır ve şairlerin doğaüstü ve kutsal güçlerle ilişkilendirilmesi ile tanımlanır. Şair, doğanın gizli güçleri ve semboller aracılığıyla Tanrı'nın dilini anlayan bir kişi olarak görülür. Baudelaire ve Rimbaud gibi sembolist şairler, şairleri kâhinlere benzetirler ve şairin, gerçekliğin derinliklerini keşfetmek ve yeni bir dil yaratmak için özel bir yeteneğe sahip olduğuna inanırlar. Bu nedenle, şiir onlar için dünyayı değiştirmenin bir yoludur.

Sembolizm, realizmin tarafsız doğa gözlemine ve basit gerçeklik anlayışına karşı bir tepki olarak doğar. Sembolistlere göre, gerçeklik sadece deney ve gözlemle değil, aynı zamanda sezgi, eşduyum ve gizli ilişkilerle anlaşılabilir. Baudelaire'in "Correspondances" şiiri, duysal çağrışımların ve rüyaların önemini vurgular. Sembolizm, çok katmanlı, kapalı, ve ima dolu semboller kullanarak anlamlı bir atmosfer yaratmayı amaçlar ve müzikalite ve ritimle duygusal etkiyi artırır. Bu akım, sadece açık ve tek anlamlı alegorilere karşıdır ve daha derin ve karmaşık bir sanat anlayışını savunur. Romantizm akımı nasıl ki klasisizm akımının akılcılığını, kuralcılığını şiddetli bir şekilde reddettiye Simgecilik de realizmin ilkelerini reddetmiştir.

Sembolizm Akımındaki Eşduyum (Sinestezi)

Sembolistler arasında bulunan sinestezi veya eşduyum terimi, belirgin ve yoğun duysal deneyimlere işaret eden tıbbi bir deneyimi ifade eder. Bu deneyim, insanların nadiren yaşadığı bir şeydir. Sinestezi, bazıları tarafından dil dışı düşünmenin belirtisi olarak kabul edilirken, diğerleri tarafından nadir bir yetenek veya mistik bir mucize olarak görülür. Bazıları için ise sinestezi biyolojik bir olgudan ziyade sosyal ve kültürel bir fenomen olarak açıklanabilir.

Sinestezi, insanların harf ve kelimeleri renk, ses veya dokunma gibi farklı algılarla ilişkilendirdiği bir deneyimi ifade eder. Bu deneyim, tetikleyici ve eşlenikler arasındaki ilişkiye dayanır. Tetikleyiciler, harfler gibi öğelerdir, eşlenikler ise bu öğeler algılandığında ortaya çıkan renk, ses, dokunma veya koku gibi algılardır. Eşduyum farklı türlerde ortaya çıkabilir. Gelişimsel sinestezi, erken çocukluk döneminden itibaren ortaya çıkar ve genetik nedenlere dayanırken, kazanılmış sinestezi sonradan beyin travmaları veya duyu kayıpları nedeniyle gelişebilir. Ayrıca, farmakolojik sinestezi, halüsinojenik ilaçların kullanımıyla meydana gelebilir.

Sinestezi deneyimleri, nadir olayları sıkça yaşamış hissi (deja vu) gibi, olayları rüyalarında önceden görmeyi içerebilir. Bazı araştırmacılar sinesteziyi insanların günlük yaşamlarında sıkça deneyimlediği, örneğin müziği “sıcak” veya “soğuk” hissetmek gibi benzer deneyimlerin temelinde bir olgusal karmaşa olarak açıklarlar.

Bu sinestezi türleri, sembolist sanat ve estetiği açısından önemli bir rol oynar. Şairler, sembollerin karmaşıklığı, soyutluğu ve ifade biçimleri konusunda yoğun bir şekilde çalışırlar. Şiirlerde dilin önemli bir araç olduğuna inanırlar ve kelimenin gücünü vurgularlar. Sembolizm, belirli bir anlam yerine bir atmosfer yaratma, okuyucuda belirli bir ruh halini uyandırma amacını güder.

Sembolist sanat, düzenli ve mantıksal bir yapı yerine duyusal bağlantılara, sezgilere ve metafizik gerçekliğin keşfine dayanır. Sembolist eserler, okuyucuya düşünce ve anlamı açıkça sunmak yerine sezgi ve duygu aracılığıyla etkilemeyi hedefler. Bu akım, sanatın sınırlarını zorlar ve sıradışı yapılar ve dil kullanımıyla karakterizedir. Ayrıca, müzikalite ve sesin önemli olduğuna inanırlar ve kelimeleri yaratıcı bir şekilde kullanarak yeni bir dil geliştirmeye çalışırlar.

Resim Sanatına Sembolizm Akımının Yansıması

Resimde sembolizm akımı, önde gelen şairler ve edebi teorisyenlerin etkisi altında şekillendi, ancak aynı zamanda Realizm’in nesnellğine ve yükselen bir sanat hareketi olan izlenimciliğe karşı bir tepkiydi. Sembolist ressamalar, bu hareketlerin somut ve açık temsiller arayışlarına karşı gelerek, eserlerinde hayal gücü ve fanteziyi merkeze aldılar. Gerçekliğin yüzeyine sadık kalmak yerine, iç dünyalarını, ruh hallerini ve semboller aracılığıyla ifade etmeye yönelik bir yaklaşım benimsediler.

Sembolizm resimdeki konumu, 1891’de Mercure de France dergisinde genç eleştirmen Albert Aurier’in yazdığı bir makalede özellikle net bir şekilde tanımlandı. Bu makale, Moréas’ın sanatın asıl amacının “düşünceleri görsel bir biçimde ifade etmek” olduğu düşüncesini daha da geliştirdi ve sanatın içsel yaşamını görsel olarak ifade edebileceği öznel, sembolik ve dekoratif işlevlerine vurgu yaptı.

Sembolist ressamalar, görsel öğeleri kullanarak öznel zihinsel durumları ve mistik, doğaüstü kavramları çağrıştırmayı hedeflediler. Empresyonizmin aksine, resmin yüzey gerçekliği yerine sembolizm, figüratif formların ötesinde derin anlamlar ve semboller taşıyan bir sanat anlayışını benimsedi. Bazı sembolist eserler, klasik sanat geleneğinin sonunu işaret eden temsiliyetin sonunu temsil ediyordu.

Sembolizm, modernizmin öncülerinden biri olarak kabul edilebilir. Akım, fiziksel dünyanın ötesinde bir tinsel gerçekliğin varlığına işaret eden yeni ve sıklıkla soyut ifade araçları geliştirerek psikolojik gerçekliği ifade etmeye odaklandı. Sembolistler, anlatılamaz ve kelimeyle ifade edilemeyen kavramları alarak onlara biçim verme yolunu benimsediler. Bu sayede sembolizm, sanatın ve edebiyatın sınırlarını genişletti ve derin anlamların ifadesi için yaratıcı bir platform sağladı.

Sembolist resim, romantizmin izlerini taşısa da kendi özgün ve karanlık estetiğe sahiptir. Avrupa ve Rus ressamalar arasında yaygınlaşmıştır. Mitoloji ve düşsel imgeler resimlerin ana konusu olmuş,

semboller genellikle kişisel ve gizemli göndermelerle kullanılmıştır. Temalar arasında dini mistisizm, sapkınlık, erotizm, çöküş ve ölüm bulunur. Sembolizm, 19. yüzyılın pozitivist felsefesine, hızlı sanayileşmeye ve sekülerleşmeye bir tepkidir. Ayrıca, metafizik düşünce farklı yollarla yayılmış ve sembolist sanatı etkilemiştir. Rosicrucian kardeşliği gibi gruplar sembolist eserleri sergilemiştir.

Munch, Toulouse-Lautrec, Gauguin, Whistler, Moreau, Khnopff, Klimt, Ensor, Van Gogh ve Picasso gibi ressamalar, sembolizmden etkilenen sanatçılardır. Sembolist resim, gerçekçi anlayışın aksine semboller aracılığıyla düşünceleri veya duyguları ifade etmiştir. Sembolizmde rüyalar önemli bir rol oynamış, psikanaliz öncüsü Sigmund Freud'un etkisiyle sembolist sanatın yüzyılın dönümünde popülerliği artmıştır.

Sembolizm Akımı Ne Zaman Sona Ermıştır

Sembolizm, 1890'larda doruk noktasına ulaştı, ancak 1900'lerle birlikte popülerliği hızla düştü. Sembolist şiirin karmaşık imgeleri zamanla yapay ve anlamsız hale geldi, ve "décadent" terimi, sembolistlerin önceleri gururla taşıdığı bir ifade iken artık bu anlatımın yapmacıklığını alaylı bir şekilde ifade eden bir terim haline geldi. Sembolistler, bilinçdışını açıklayan Freud'un kuramlarının eksikliği nedeniyle öteki gerçeklik arayışlarını tam olarak temellendiremiyorlardı. Bu dönemde ortaya çıkacak olan gerçeküstücülük akımı, sembolizmin estetik ideallerine yakındı, bu nedenle gerçeküstücülük, sembolizmin bir uzantısı olarak kabul edilebilir.

Sembolizm, 1910 yılına gelindiğinde büyük ölçüde gerilemiş olsa da, aslında hiçbir zaman tamamen ortadan kaybolmadı. Jean Moreas'ın Sembolist Manifesto'nun girişinde önerdiği döngüsel evrim, zaman içinde gerçekleşti ve sembolizm yeni formlar ve yaklaşımlar benimseyerek dönüştü. Sembolist eserler, 20. yüzyılda İngiliz ve Amerikan edebiyatı üzerinde güçlü ve kalıcı bir etki yarattı. Sembolistlerin deneysel teknikleri, modern şiirin teknik repertuarını zenginleştirdi ve sembolist kuramlar, W.B. Yeats ve T.S. Eliot gibi şairlerin şiirlerinde, aynı zamanda James Joyce ve Virginia Woolf gibi yazarlarının temsil ettiği modern romanda, kelime armonileri ve imge desenlerinin hikayelerde sıkça kullanıldığı bir tarza yol açtı.

Türlerin sentezi, serbest nazım, düzyazı şiir, imgesel düzyazı, sembolizm, çağrışım, telkin ve öznelci anlatılar gibi kavramlar, sembolistlerin ardından sanatta şekil almaya devam etti. Sembolizmden sonra sanatı büyük ölçüde etkileyen birçok yenilik ve yaklaşım, günümüz modern veya postmodern sanatında temel nitelikleri şekillendiren kaynaklardan biri haline geldi.

Sembolizm Akımının Özellikleri ve Temel Nitelikleri Nelerdir

Sembolizmin ilke ve nitelikleri şu şekilde özetlenebilir:

1. Sembolist sanatçılar, öznel gerçekçilikten hareket ederler ve fiziksel dünyanın yalnızca fizikötesi gerçekliğin sembolü olduğuna inanırlar. Şair, duyularını kullanarak görünmeyeni görmeye ve doğadaki gizli bağlantılara ulaşmaya çalışır. Duyumlar, düşüncelerin işareti olarak kabul edilir ve düşünceye duyumlar aracılığıyla ulaşılır. Şair, semboller, sözcükler ve imgeler aracılığıyla duyumlar arasındaki iletişimi kurar ve ruhsal gerçekliğe ulaşır. Şiir dili, fenomenler ve düşünceler arasında bir köprüdür.
2. Bu sanatçılar, tinselcilik, gizemcilik, ve metafizikle bağlantılıdır. İdealizmi ve sezgiciliği benimserler ve pozitivistin reddettiği din ve metafizik kavramlarına odaklanırlar. Sembolistler arasında dindar Katolikler de bulunur ve ruhani, dini, mitolojik, efsanevi, ve büyülü konulara büyük ilgi gösterirler.
3. Sembolistler, dini mistisizmi, sapkınlığı, erotik duyarlılığı, çöküş temasını bir araya getirirler.

Genellikle gizemli, karanlık, hayal dünyası, melankoli, kötülük, ve ölüm gibi konulara ilgi gösterirler. Dekadanlar, toplumsal normlar ve geleneksel sanatı alaycı bir şekilde eleştirir ve sorgularlar.

4. Sembolizm, sembollerle örtülü bir şekilde görünenin altında yatan gerçeği ifade etmeye çalışır. Sözcüklerin açıkça kullanılması yerine, fikirleri anlamak için duyuları, çağrışımları, hafızayı ve sezgileri kullanırlar. Bu, şiirlerinin daha kapalı bir ifadeye sahip olmasına neden olur; anlamı yavaşça açığa çıkaran bir dil kullanırlar. Şiirleri doğrudan söylemez, zihinsel imgeler oluşturarak okuyucuların kendi yorumlarını yapmalarını sağlar. Bu nedenle bu tür şiirlerin anlaşılması ve farklı dillere çevrilmesi zor olabilir.

5. Mallarmé ve Verlaine, sembolist şiirde müziğin önemini vurgulamışlardır. Sembolist şiir, müzikal bir özellik taşır ve kelimelerin seslerine ve ritmine özel önem verir.

6. Simgeciler, dizeyi özgürleştirerek serbest nazımın gelişmesine katkıda bulunmuş ve geleneksel biçimi aşan yeni yapıları tercih etmişlerdir. Bu, hem biçim hem de içerik açısından modernizmi etkilemiştir.

Sembolizm Akımının Türk Edebiyatına Etkisi ve Önemli Türk Temsilcileri

Türk edebiyatında sembolizmi tanıtan ilk yazarlar, Servet-i Fünun Edebiyatı yazarlarıdır. Hüseyin Cahit Yalçın, edebiyat akımlarının farklı etkiler altında olduğunu belirtir. Ona göre, edebiyatın sınırları yoktur, aynı şekilde âlimlerin de belirli bir memleketi yoktur. Hüseyin Cahit, sembolizm ve müziğin ilişkisini Fransız edebiyatı üzerinden ele alır ve bu ilişkiyi açıklar. Ayrıca, müzikle edebiyat arasındaki ortak noktaları vurgular. Her ikisi de insan ruhuna seslenme amacını taşır, bu nedenle benzerlikleri bulunur.

Cenap Şahabettin ve Ahmet Haşim'in sembolistlikleri Türk edebiyatında tartışmalıdır. Genel görüş, şiirlerinde sembolist unsurlar bulunsa da her iki şairin tam anlamıyla sembolist olmadığıdır. Ayrıca her iki şair de belirli bir edebi akıma bağlı olmadıklarını ifade eder.

Cenap Şahabettin'e göre edebiyatta güzellik her zaman var olur, ancak her faydalı şeyin güzel olması mümkün değildir. Sanat eserinin tek faydası, okuyucu üzerindeki etkisidir. Ona göre, edebi eser okuyucuda tatlı bir hülya uyandırmalıdır, bu da sembolizmin rüya kavramını akla getirir. Ayrıca Cenap Şahabettin, edebi eseri müziğe benzetir ve biçimin çeşitliliğini edebiyatın ilerlemesi olarak değerlendirir.

Türk edebiyatındaki sembolizmle ilişkilendirilen önemli bir isim Ahmet Haşim'dir. Onun "Bir Günün Sonunda Arzu" şiiri eleştirilere maruz kaldı, hatta şairle dalga geçenler oldu. Bu duruma cevap olarak, Ahmet Haşim nadir görülen bir yazı türü olan "Şiir Hakkında Bazı Mülâhazalar" makalesini yazdı. Bu makale, sembolist şiir anlayışını hatırlatan bir şekilde, şiirde "mana ve vuzuh (anlam ve açıklık)" üzerinde duruyordu. Ahmet Haşim, şiirin felsefe, nutuk veya tarih gibi şeylerle karıştırıldığını ve aslında şiirin kendi özgün araçlarına sahip olduğunu ve ustalık gerektiren bir sanat olduğunu vurguluyordu.

Sembolizm Akımının Dünya Edebiyatındaki Temsilcileri

Charles Baudelaire: 1821'de Paris'te doğan bir Fransız şair ve sanat eleştirmenidir. Babasının ölümü nedeniyle zorlu bir çocukluk geçiren Baudelaire, bir dönem bohem bir yaşam sürmüş, ancak daha sonra aristokrasi ile yoksulluk arasında çalkantılı bir hayat yaşamıştır. Ayrıca sembolizmin öncüsü olarak kabul edilir. Eserleri arasında "Kötülük Çiçekleri" (1857), "Yalancı Cennet" (1860), "Romantik Sanat" (1868), "Küçük Düzyazı Şiirler" (1869) ve "Mektuplar" (1841/66) bulunmaktadır.

Paul Valery: Mallarmé ile olan ilişkisi ve sembolizmin etkisi altında öğrencilik yıllarında şiirler yazmıştır. Ancak Valéry, yıllarca şiir yazmayı bırakmış ve zihnini felsefe, politika, tarih ve matematik gibi konulara yönlendirmiştir. “Bay Teste İle Bir Akşam” adlı denemesinde mantıkla hareket eden M. Teste karakterini yaratmıştır. 1912’de gençlik şiirlerini tekrar yayımlayarak edebiyata geri dönmüş, “Genç Park” ve “Büyülü Sözler” gibi eserlerle ün kazanmıştır.

Valéry, şiiri düşünsel bir etkinlik olarak görür ve ona göre ideal şiir, alışılmış anlamlardan uzak, çağrışımlar ve müzikaliteyle zenginleştirilmiş bir dünya yaratma gücüne sahip olan saf şiirdir. Eserleri arasında “Eski Dizeler Albümü,” “Leonardo da Vinci’nin Metoduna Giriş,” “Yılan,” “Eupalinos ya da Mimar,” “Stendhal Üzerine Deneme,” “Benim Faust’um,” ve “Gide’le Yazışmalar” bulunmaktadır.

Georges Rodenbach: Belçikalı bir şair, romancı ve oyun yazarıdır. Avukatlık yaparken serbest yazarlığa geçiş yaptı ve Paris’e yerleşti. Verhaeren ile dostluk kurdu, La libre Belgique yazarlar topluluğuna katıldı ve özerk bir Belçika ulusal edebiyatının temsilcilerinden biri oldu. Eserleri arasında “Hüzün,” “Suskunluğun Hükümraniği,” “Brügge-Ölüm,” “Karanlığın Çıkrığı,” “Peçe,” “İç Çağrı,” ve “Kapalı Yaşamlar” bulunmaktadır.

Stephane Mallarme: 1842’de Paris’te doğdu. İngiltere’de dil öğrendikten sonra Paris’e döndü ve uzun yıllar İngilizce öğretmenliği yaptı. Şiirlerini “Tüm Şiirler” adı altında yayınladı. Ayrıca kuramsal yazılar içeren eserleri “Şiirler ve Düzyazılar,” “Sapmalar” ve “Müzik ve Edebiyat” bulunmaktadır. Diğer önemli eserleri arasında “Herodiade,” “Zar Atmak Rastlantıyı Hiçbir Zaman Ortadan Kaldırmaz” ve “Edgar Poe’nun Şiirleri” yer almaktadır.

Jean Moréas: Yunan asıllı bir Fransız şairdir ve asıl adı ‘Ioannis Papadiamandopoulos’ dur. Yunanistan doğumlu olup Paris’e yerleşmiş ve hukuk eğitimi almıştır. İlk olarak sembolizm akımına katılan Moréas, daha sonra sembolizmin etkisinin azaldığı bir dönemde Yunan klasik şiirlerine benzeyen eserler yazmıştır. Eserleri arasında “Kum Bankları,” “Metal Teller,” “Sekizlik Dizeler,” “Sembolizmin İlk Silahları,” ve “Eski Fransa’dan Hikayeler” bulunmaktadır.

Paul Verlaine: Önce Parnas okulunun bir üyesi olarak başladı, ardından dekadans hareketinin lideri ve sembolist estetiğin kurucusu oldu. Eserleri arasında “Zuhal Şiirleri,” “Çapkın Törenler,” “İyi Şarkı,” “Sözsüz Romanslar,” “Bilgelik,” “Lanetli Şairler,” “Aşk,” “Parallèlement” ve “Sövgüler” bulunmaktadır.

Maurice Maeterlinck: Belçikalı bir yazardır ve tiyatro oyunlarında sembolizmi ustalıkla kullanarak gündelik yaşamın sıradanlığını sarmıştır. Işık, dekor ve sahne hareketleriyle karakterlerin duygusal zenginliklerini ifade eden imgeler oluşturmuştur. Ayrıca düzyazı eserlerinde mistisizm konularını işleyerek ruhun ölümsüzlüğü, ölümün doğası ve bilgelik gibi felsefi düşünceleri ele almıştır. Eserleri arasında “Monna Vanna,” “Fakirlerin Hazinesi,” “Mavi Kuş,” “Usluluk ve Kader,” “Bilinmeyen Konuk,” “Ölüm,” ve “Prenses Isabelle” bulunmaktadır.

Arthur Rimbaud: 1854 yılında Fransa’nın Charleville kasabasında doğdu. On yedi yaşında iken “Vadide Uyuyan Adam” ve “Sarhoş Gemi” gibi ünlü şiirlerini yazdı. 1871’de “Kâhinin Mektupları” ile erken sembolizmin önde gelen temsilcilerinden biri haline geldi. Yirmi yaşında şiir yazmayı bıraktı ve ticaretle uğraştı. Eserleri arasında “Kâhinin Mektupları,” “Cehennemde Bir Mevsim” ve “İlhamlar” bulunmaktadır.

Gustave Kahn: Fransız bir şair ve eleştirmendir ve serbest dizenin temellerini atan ilk şairdir. “Sembolistler ve Dekadanlar” adlı eleştiri yazıları çağdaş sanat tartışmalarında büyük etki yaratmıştır. Diğer eserleri arasında “Sevenlerin Şarkıları” ve “Edebi Siluetler” bulunmaktadır.

Émile Verhaeren: Belçikalı bir şair ve oyun yazarıdır. Hukuk pratiği yaparken Belçika'nın bağımsızlığını savunan Genç Belçika hareketinin kurucularından biri oldu. Flaman kültüründen etkilenen Verhaeren, Fransız sembolizminin etkisi altında büyük şehirleri ve endüstriyel dünyayı konu alan ilk şairlerden biridir. Doğayı coşkulu bir dil ve yaşam sevinciyle tasvir ederken, toplumun ilerlemesi için ideal bir insan vizyonu geliştirdi. Ayrıca lirik oyunlar, sanat tarihi yazıları ve savaşa karşı eserler de yazmıştır.

Eserleri arasında "Flaman Kadınları," "Keşişler," "Akşamlar," "Kara Meşaleler," "Büyük Kent Pusuda," "Yaşamın Yüzleri," "Manastır," "Kanayan Belçika," "Geceyarısı Hikayeleri" ve "Savaşın Kızıl Kanatları" bulunmaktadır.

Henri de Régnier: Fransız bir şair, roman yazarı ve denemecidir. İlk dönem şiirleri parnas akımı etkisi taşıırken, son dönem eserlerini sembolizm, özellikle Mallarmé'nin etkisi altında yazmıştır. Önemli eserleri arasında "Eski ve Romanesk Şiirler," "Kırsal ve Tanrısal Oyunlar," "Kilden Madalyalar," ve "Günahkâr Kadın" bulunmaktadır.

Albert Aurier: Sembolizmi geliştiren Fransız bir şair, sanat eleştirmeni ve ressamdır. "Mercure de France" dergisinin kurucularından biridir. Ayrıca "La Plume," "Décadent" ve "Moderniste" gibi dergilerde eleştiriler yazmıştır. Paul Gauguin'a hayranlık duyan Aurier, birçok ressamın eserlerini incelemiştir ve Van Gogh, Claude Monet ve Pissarro hakkında yazılar kaleme almıştır. Toplu eserleri 1893 yılında yayımlandı.

Joris Karl Huysmans: Fransız dekadans hareketinin önemli bir yazarıdır. Otobiyografik romanlarıyla tanınır ve Baudelaire ile Mallarmé'in sembolik anlatımını düzyazıda temsil eder. "Tersine" adlı eseri, dekadans estetiğinin önemli bir örneğidir. Paul Valéry bu esere büyük bir ilgi göstermiştir. Huysmans, aşırı estetik algısıyla Katolikliğe yöneldi ve "Katedral" adlı romanında inancın önemini vurguladı. Diğer eserleri arasında "Marthe," "Vatard Kızkardeşler," "Genç Kalfa," "Modern Sanat," ve "Lourdes Yığınları" bulunmaktadır.

Remy de Gourmont: Fransız edebiyatının sembolizmin öncülerinden biridir ve "Mercure de France" dergisinin kurucularından biridir. Deneme yazılarıyla ün kazanmıştır. Önemli eserleri arasında "Edebi Gezintiler," "Felsefi Gezintiler," "Maskeler Kitabı," "Büyülü Öyküler," ve "Sanatın Sonu" yer almaktadır.

William Butler Yeats: İrlandalı bir şair, oyun yazarı ve hikayecidir. 1923'te Nobel Edebiyat Ödülü kazandı ve İrlanda Edebiyat Tiyatrosu'nu kurarak "İrlanda Rönesansı'nın öncülerinden biri oldu. Sembolizmin güçlü şairlerinden biri olarak kabul edilir. Önemli eserleri arasında "Sazlıklardaki Esinti," "Sorumluluklar," "Coole'da Beyaz Kuğular," ve "Kule" bulunmaktadır.

Oscar Wilde: İrlandalı bir şair ve oyun yazarıdır. Fransız sembolistlerinden etkilenmiş ve "l'art pour l'art" (sanat için sanat) hareketinin önemli bir temsilcisi olmuştur. Oyunları toplumsal eleştirilerle doludur ve İngiliz tiyatro edebiyatında büyük bir üne sahiptir. Önemli eserleri arasında "Vera ya da Nihilist," "Mutlu Prens," "Dorian Gray'in Portresi," "Salome," "Lady Windermere'in Yelpazesi," ve "Reading Zindanı Baladı" bulunmaktadır.

Alexander Aleksandroviç Blok: Rus-Sovyet şairi ve oyun yazarıdır. Sosyal çalkantıların etkisi altında sembolizmden romantik gerçekçi devrimci şiire geçmiş ve modern Rus şiirinin temellerini atmıştır. Önemli eserleri arasında "Güzel Kadınlar İçin Şiirler," "Teşhir Barakası," "Bilinmeyen," "Karyüzlü," "Bedel," "Onikiler," ve "İskitler" bulunmaktadır.